

Andrius KUBILIUS

Posovietinio nomenklatūrinio gyvenimo laikas eina į pabaigą

Svarbiausias šių dienų įvykis valstybės gyvenime, žinoma, yra V.Uspaskichio atsistatydinimas. Įvyko tai, kai kurie ir turėjo įvykti. Lietuvos politika patvirtina vieną dėsnį – greitas populiarumas ne išvengiamai reiškia greitą politinę mirtį. Taip atsitiko Vytautui Šustauskui, Rolandui Paksui, dabar – Viktorui Uspaskichui. Matyt, V. Uspaskichas nėra paskutinis, bandęs tokiu būdu susikurti politinę karjerą, tačiau tikiuosi, kad panašios pastangos kartosis vis rečiau ir dar greičiau baigsis tokiais pat skaudžiais rezultatais.

Be abejo, tenka gailėtis rinkėjų, kurie nors ir buvo perspėti, bet per rinkimus sudideliu entuziazmu rinkosi tokį "vaizdelį", tenka gailėtis ir tū, kurie džiaugsmingai

stojo į Darbo partiją ar net sujos vardu buvo išrinkti į Seimą. Tarp jų yra pakankamai išmintingų ir sąžiningų žmonių, kurie dabar, matyt, jaučiasi apsigavę ir nelabai žino, kaip jiems elgtis ir gyventi.

Galiu spėti, kad valdančioji koalicija išliks, nes, jei Darbo partija bandytų išeiti iš koalicijos, jai gręstų skilimas. Tą tikriausiai gerai supranta ir partijos vadovai. Kita vertus, socialdemokratai galėtų su pažengvėjimu atsidusti, kad jų didžiausias konkurentas taip sparčiai žlunga, tačiau socialdemokratams ateityje tai gali sukurti papildomą problemą – nejausdami konkurencijos, jie nejaus jokios motyvacijos keistis, o tai ilgaičiai jų problemas ne tik sustiprins, bet sukelis dar ir naujų.

(keliamas į 2 psl.)

Birželio sukilėlio prisiminimai

1941 m. gyvenau Kaune, dirbau "Ragučio" alaus darykloje. Laikai buvo labai neramūs. Birželio 14 d. prasidėjo masiniai mūsų krašto žmonių trémimai. Visą tą laiką, nuo pat okupacijos pradžios, veikė aktyvistų štabas. Su juo užmezgau ryšius dar 1940 m. Ruošiantis sukilimui, jo veikloje dalyvavau kaip paprastas šio reikalo rėmėjas, prireikus atlikdavau įvairius pavedimus – išnešiodavau įvairius pranešimus, laikraščius, klijuodavau atsišaukimus ir t.t. Ypač aktyviai štabo veikloje dalyvavo ir, kiek suprantu, buvo vieni iš jo vadovų tévas ir sūnus Linartai, gyvenę Parodos gatvėje. Asmeniškai visus nurodymus ir pavedimus gaudavau iš plk. Saladžiaus sūnaus. Tiesa, asmeniškai jo nepažinojau, bet jis vadovavo mūsų veiklai, o nurodymus perduodavo per tarpininkus. Tada sklandė įvairiausiai gandai: karas prasidės birželio pirmają, penkioliktąją, bet jo kaip nebuvu, taip nebuvu. O mūsų

štstabas jau prieš savaitę pranešė ir, kaip netrukus paaiškėjo, tiksliai, kad jis prasidės sekmandienį, birželio 22 dieną. Man buvo pavesti suburti ir suorganizuoti grupę žmonių, galinčių vykdyti įvairius štabo pavedimus. Šiuo tikslu sekmadienį ėjau į iš anksto štabo nurodytą susitikimo su tais žmonėmis vietą Ukmergės plente. Eidas Jankaus ir Radvilėnų gatvės kampe sutikau kapitoną čekistiką ir du sovietų kareivius, kurie į Ukmergės gatvę varėsi tokį pat kaip aš jaunuoli. Prisipažinsiu, stebint šį niūrą vaizdą pasidarė šiek tiek nejauku ir net šurpu.

Susitikimas neįvyko, nes okupanto kariuomenė dar nejudėjo. Ir štai pagaliau sulaukėme: per radiją pradėtas skelbtinių kvietimas griebtis ginklo ir vaduoti Lietuvą. Deja, ginklų naturėjome. Aikštėje šalia K. Petrauskovo gatvės buvo kariuomenės sandėliai, kuriuose būta visko: šautuvų, kulkosvaidžių, šaudmenų.

(keliamas į 5 psl.)

Žemaičių krašto Laisvės kovų keliais

Nuo pirmųjų Lietuvos Atgimimo dienų susibūrė prasmigai veiklai, buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, rezistentijos dalyviai užsibrėžė surinkti duomenis ir jamžinti beveik dešimt metų su nužmio sovietų okupantu kovojusių, žuvusių ir nukankintų bendražygį – Lietuvos partizanų, negrūžusių iš trem-

vykas po Lietuvą ir atkurtose karinėse apygardose aplankytį bei pagerbti žymesnių kautynių vietas ir bunkerius, vadavietes, buvusias NKVD būstines, paminklus, jamžinusius Laisvės kovotojų ir tremtinų atminimą.

Birželio 18 d. tradicinis žygis buvo surengtas po Vakarų Lietuvą – Žemaičių apygar-

Atvykusiuosius prie "Tautos kančios" skulptūros Klaipėdoje sveikina LPKTS Klaipėdos sk. valdybos narys Z.Čerkauskas, šalia – LPKTS Klaipėdos sk. pirm. V. Mickus

Džiugu, kad žygyje dalyvavo ne tik vyresnieji. Priekyje – Valerija Jokubauskienė (Šiauliai) su vaikaitėmis

ties tėvynainių atminimą. Per atkurtos nepriklausomybės metus Lietuvos miestų ir miestelių aikštėse, girių palaukėse ir glūdumose iškilo atminimo ženklai – paminklai ir kryžiai, atvėrė duris Resistentijos ir tremties muziejai, ateities kartoms priminiantys lietuvių tautą vienijusių laisvės idėjų ir ryžtų netarnauti svetimiems.

Prieš kelerius metus Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos valdybos nariai nutarė kasmet surengti iš-

dos Kardo rinktinę. Žemaičių apygarda buvo įkurta 1945 m. kovo mén. Ji sudaryta iš Telšių, Kretingos Mažeikių, dalies Tauragės aps. veikusių partizanų būrių. Suformuotas Kardo, Alkos ir Šatrijos rinktinės. Iki 1946 m. apygarda buvo vadinama Žemaičių legionu, kuriam vadovavo A.Kubilius, J.Semaška-Liepa ir kt.

Klaipėdos senamiesčio aikštėje, prieš Teismo rūmus – buvusią KGB būstinę, prie "Tautos kančios" skulptūros

Numeryje
skaitykite:

2 Seimas net pavėluotai neišdrįso priimti rezoliucijos sovietinės okupacijos 65 metinių proga

5 Gegužės 22 d. Tauragės r., Pagramantyje, pagerbti žuvę Lydžio rinkt. Neptūno kuopos partizanai

6 Įgyvendinant projektą "Pasipriešinimo sovietinei okupacijai istoriją – jaunajai kartai" organizuotas žygis Šiaulių miesto moksleiviams

Dėmesio!

Liepos 2 d. 11 val. LPKTS ir TS PKTF jaunesnių kartos komitetas ir LPKTS Šiaulių aps. koordinacinė taryba kviečia į tradicinį saskrydį Pakruojo r., Kreivakiškio dvarelyje Lietuvos laisvės kovos sajūdžio 60-mečiui paminėti.

Informacija tel. (8-37) 323204, (8-689) 46116.

(skulpt. J. Genevičius) ir daugiau nei iš tūkstančio vardių akmenų įrengto memorialo žuvusiems už Tėvynę atminti (archit. G.Tiškus), gausų būrių svečių – LPKTS narių su vaikais ir vaikaičiais iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Kėdainių, Pakruojo, Šilalės, Mažeikių ir kitų Lietuvos vietų – pasitiko žygio organizatoriai – LPKTS Klaipėdos ir rajono skyrių vadovai ir nariai, taip pat Klaipėdos rinktinės jūrų šauliai, jauniosios skautės. Išklausę LPKTS Klaipėdos sk. pirminkninko V.Mickaus, apskrities koord. J.Enziulaičio pasveikinimo žodžių, LPKTS valdybos nario Z.Čerkausko pasakojimo apie Klaipėdos žmonių netektis ir juos jamžinusio memorialo įrengimą, kartu su choru "Atminties gaida" (vad. V.Saikauskas) sugiedoję "Marija, Marija", žygio dalyviai pradėjo tolesnę kelionę pamario krašto partizanų takais.

(keliamas į 4 psl.)

Posovietinio nomenklatūrinio gyvenimo laikas eina į pabaigą

(atkelta iš 1 psl.)

V.Uspaskichas buvo atstatyti iš pareigų dėl Prezidento V.Adamkaus principingo ir sąžiningo žodžio. Birželio 17 d. TS prezidiumas patvirtino sveiki-nimo laišką Prezidentui, kuriame išreiškiama viltis, kad Prezidentas ir toliau išliks toks pat principingas, įgyvendindamas moralios, sąžiningos ir padorios politikos principus.

Manau, kad Prezidento principingos pozicijos reikės visai Lietuvos politinei sistemai – ne tik politikams, bet ir žiniasklaidai bei verslui, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančiam politiniam gyvenime, kad visa sistema išsivaduotų iš nelabai sąžiningos ir nelabai skaidrių būsenos. Posovietinio nomenklatūrinio gyvenimo laikas eina į pabaigą. Mes turime pradėti gyventi įprastai – europietiškai, sąžiningai.

TS stabdo dalyvavimą valdančiojoje koalicijoje Vilniaus taryboje

Birželio 17 d. Tėvynės sąjungos prezidiumas patvirtino savo poziciją dėl TS dalyvavimo Vilniaus miesto valdančioje koalicijoje stabdymo ir dėl įpareigojimo TS atstovams, užimantiems savivaldybės taryboje politinius postus, trauktis iš pareigų. Vicemeras Kęstutis Masiulis tokį sprendimą padarė dar iki prezidiumo sprendimo. Dalyvavimas sustabdomas iki tol, kol nebus pakeistas meras – Artūras Zuokas. Tikimės, kad liberalai, būdami išmintingi žmonės, ras geriausią savo problemų sprendimo būdą. Tikimės, kad ir kitos partijos bei jų atstovai, priklausantys valdančiajai koalicijai Vilniaus mieste, taip pat ir jų lyderiai paseks mūsų pavyzdžiu.

Bandymai kompromituoti TS pasirinkimo nepakeis

Mes suprantame, kad šiandieninė tvirta, aiški ir sąžininga Tėvynės sąjungos laikysena kai ką Lietuvoje priverčia nervintis ir imtis dar

nematyti "juodujų" technologijų, kurias man teko patirti savo kailiu, pasirodžius garbiai "Lietuvos ryto" publicacijai apie tariamus "kubilus" "Rubikono" "juodojoje buhalterijoje". Esu dėkingas Generalinei prokuratūrai, kuri nedelsdama kategoriškai paneigė mano pavardės sasajas su "juodaja buhalterija". Mūsų siūlymas užsiimančiams tokį istorijų kūrimu yra paprastas – nesistenkite. Visokios nervingai ir negraibai sukurptos tariamos pažymos, tariami išrašai iš "juodujų buhalterijų", kitokie "išradangi" bandymai įrodyti, kad Tėvynės sąjunga yra nesąžininga, mūsų nepaveiks, nepakeis ir mūsų pasirinkimo. Tokie primityvūs bandymai dar labiau sustiprina mūsų ryžtą daryti viską, kad Lietuva kada nors išsivaduotų iš nesąžiningos, nepadorios, "juodujų technologijų" politikos.

Naujoji Europa turi ir didžiulį pranašumą prieš Senąją Europą

Nesėkmengai pasibaigusio Europos vadovų taryba verčia rimtai sunerimti. Du nesėkmengi ES referendumai, nesėkmengi bandymai tartis dėl finansinės perspektyvos verčia su nerimu žiūréti į ES ateities perspektyvas. Teko dalyvauti prieš Europos vadovų tarybą įvykusiam Europos liaudies partijos tarybos posėdyje, kuriame dalyvavo ir šiandieninės ES vadovai: komisijos prezidentas Barosas ir Liuksemburgo premjeras Junkeris ir kt. Priėjau tokią išvadą: akivaizdu, kad ES nebenturi idėjų. Kai kūrėsi Europos Sąjunga, ji turėjo dvi varomąsias idėjas – taiką ir gerovę. Vokietijos nacionalizmo, prieš tai sukėlusio du pasaulinius karus, supančiojimas Europos Sąjungos sutartimis ir bendrosios rinkos išnaudojimas ekonominei gerovei kurti buvo du paprasti, bet kartu ir genialūs instrumentai, penkis dešimtmečius puikiai dirbę vardan taikios ir sočios Europos tikslas.

Šiandien šios idėjos nebeaktualios. Niekas Europoje nebebijo Vokietijos nacionalizmo, todėl nebebijo jokio nacionalizmo – nei prancū-

ziško, nei olandiško. Lieka nebeaišku, kam reikia didesnės politinės vienybės, jeigu manoma, kad taika Europoje esanti amžina.

Sotumo jausmo Europos Sąjunga taip pat nebesuteikia. Ekonominio augimo nebéra, tai ir politinio bendrumo tariamai neberekia. Seinoji Europa, pavargusi nuo globalių ekonominės permainų, beviltiskai bando išsaugoti savo buvusios gerovės prisiminimus, todėl bando stabdyti bet kokias būtinės permainas. O jeigu tokias permainas bando iniciuoti Briuselis, tai nereikia ir stipresnio Briuselio, kaip ES vadovybės centro.

Energija, dinamika, poreikis keistis ir gebėjimas keistis Senojoje Europoje, atrodo, yra seniai užmiršti dalykai. O Naujoji Europa, per pastaruosius penkiolika metų pripratusi prie nesibaigiančios kaitos, turi didžiulį pranašumą lyginant su Senaja Europa – turi poreikį ir gebėjimą keistis.

Šiuo metu Europos Sąjunga yra pavojingai ncapibrėžtoje situacijoje. Naujosios Europos lyderiai ir toliau lieka susikoncentravę ties pinigais ir tomis gėrybėmis, kurių jie gali gauti iš dabartinės Europos, tuo tarpu kokios nors iniciatyvos, atsakomybės arba pasiūlymo, kaip spręsti šiandieninės ES problemas, kol kas negirdime.

Man būtų labai įdomu išgirsti ginče, simboliškai tariant, tarp Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos, kur susiduria visiškai skirtinė požiūriai į ES ateitį, kieno poziciją remia Lietuva. Nežinau, ar Lietuva turi kokią nors poziciją, ar tik nori gauti pinigų.

Mūsų atsakomybė – savo kaitos ir permainų patirtį parversti atsakomybe už Europos Sąjungos permainas ir ateitį. Gana mums rūpintis tik tuo, kaip gauti daugiau pinigų iš Europos Sąjungos. Tėvynės sąjunga pradeda diskusijas apie mūsų atsakomybę už bendros Europos ateitį, už tokį Europos projektą, kuris visiems mums parodytų, kad Europos Sąjunga gali įveikti šiandieninę krizę ir turi aiškią ir efektyvią ateitį.

Žinių iš Seimo Seimas neišdriso priimti

Naujos kadencijos Seimas, Lietuvai minint trėmimų pradžios 64 metų ir sovietų okupacijos 65 metų sukaktis, buvo savotiškai išbandomas: Tėvynės sąjungos frakcija pateikė Seimui rezoliucijos projektą, kuriame buvo įprasminta šiu datų reikšmė tautai, valstybei ir nepriklausomybei.

Naujos sudėties Seimas, nuo pat pradžių įklimpės į buitinius ir kasdieninius postų dalybų ir kitus klausimus, pirmą kartą šioje kadencijoje galėjo parodyti, ar sugeba mąstyti valstybiškai ir atstovauti ne tik savo rinkėjams ar siauriems rėmėjų interesams, bet valstybei, vienijančiai gyvuosius, mirusiuosius bei dar negimusiuosius. Deja, taip akiavaizdu, kad šios kadencijos Seimas nėra nei pakankamai išmintingas, nei lojalus savo tautai, šalai ir jos istorijai. Seime sėdi ne lietuvių tautos atstovai, bet apgalioti sovietiniai kosmopolitai – homo sovieticus, kurie tikriausiai nė nemégino suvokti savo šalies istorijos, Dainuojančiosios revoliucijos ištakų, nemégino didžiuotis atkurtos Lietuvos valstybingumu.

Didžioji dauguma, atvesta į Seimą rusu, aiškiai linkei lankstytis Kremlui. Tad nuo šiol teiginius, neva Darbo frakcijoje Seime yra padorių, tik suklaidintų žmonių, drąsiai galima vadinti demagogija. Birželio 14-ąją, Gedulo ir Vilties dieną, rezoliucija buvo pateikta ir, anot žiniasklaidos, "numuilinta". Buvo akiavaizdu, kad Liustracijos įstačiai užsiėmę Seimo nariai, pritariantys KGB rezervo legalizavimui valstybės tarnyboje ir KGB archyvų uždarymui, nesupranta arba nenori suprasti, kam tokia rezoliucija reikalinga. Nors buvo tikėtina, kad jos svarstymas bus vilkinamas rezoliucijos projekto neįtraukiant į posėdžių darbotvarkę, tačiau vis tik šis klausimas Seime pratęstas birželio 16-ąją.

Tą dieną įvyko rezoliucijos "Dėl sovietinės okupacijos Lietuvoje 65-ųjų metinių ir pirmosios masinės tremties sukakčių minėjimo" projekto pateikimo tēsinys ir svarstymas. Kaip visada, Seime svarstant tokius dokumentus, buvo galima išgirsti įvairiausią interpretaciją, kaip mes atgavome savo valstybingumą. Žinoma, nė trupučio neįvertinant lietuvių tautos Laisvės kovą.

Seimo narys J.Veselka ragino neberaudoti dėl priei-

ties, o žiūrėti į ateitį: "Kada mes atsikratysime prisiimtos didžiausią pasaulyje kankinių, nelaimėlių ir skriaudžiamų aureolės? Kada mes realiai pamatysime ir kito mus supančio pasaulio tas pačias nelaimės, kančias ir vargas? Kada mes realiai įvertinsime 20 a. ir išsiaiškinsime, ar ne tos pačios nelaimės esamomis aplinkybėmis slėgė ir kankino visas Europos tautas? Ar mes iš tikrujų buvome didžiausi kankiniai ir nelaimėliai?"

Ši dažnokai kalama mintis yra labai paplitusi Lietuvoje, ji paskleista palankiame jai tarpti psichologiniame fone: jaunesni žmonės, nematę tikrų okupacijos baimų, kraitosi pasakojimų apie bolševikų žiaurumus, kadangi normaliam žmogui net pasakoja mai sukelia baimę ir skausmą, o protas nori neigtį jų galimybę. Bjauriausia yra tai, kad mintis slėpti okupacijos kančias yra skatinama, o dabartinės lietuvių kartos jau vengia kalbėti apie šią savo tautos patirtį. Nors kitos tautos ir valstybės šito nė kiek nebijo. Ir, atrodo, daug laimi.

65-ųjų Lietuvos okupacijos metinių proga apie tai reikėjo kalbėti itin garsiai. Taip darė visos tautos: nuo rusų, kurie į Antrojo pasaulinio karo baigties minėjimą įtraukė vos ne pusę pasaulio, iki žydų, kurie savo tautos genocido metines taip pat pavertė pasaulinio lygio minėjimu. Apie pačius baisiausius ir žiauriausius dalykus buvo kalbama garsiai ir labai plačiai, kad kuo daugiau žmonių išgirstų, prisimintų, suvoktų ir pasimokyti. O štai lietuvių tautai, patyrusiai žiaurųjį bolševikų terorą ir sovietinį geñocidą, viešai siūlo ma pasilaikyti savo ašaras sau. Neva visi gali ir turi kalbėti, o mums reikia tylėti.

Grižtant prie minėto rezoliucijos projekto svarstymo Seime, reikia pasakyti, kad didesnė dalis kairiųjų politikų balsavo "prieš" vien dėl to, kad bijo ir nenori gadinti santykį su Rusija.

"Sunku kalbėti apie brutalius trėmimus, apie sulaužytus mūsų tautiečių likimus. Visa tai buvo, niekas to nepaneigs. Bet mane jaudina ir dabartiniai santykiai su Rusijos Federacija. Faktiškai jie yra aklavietėje. Vis dažnai su Dūmos deputatais mes keičiamės pareiškimais ir rezoliucijomis," – bėdojo Seimo narys Vaclavas Stankevičius, išreikšdamas daugelio nuomonę.

(keliamo į 3 psl.)

Žinios iš Seimo

Seimas neišdrīso priimti

(atkelta iš 2 psl.)

Tokius bijančiųjų Rusijos argumentus, arba, pasak Jono Čekuolio, "kinkadreibius", mėgino nuginyti Seimo narė R.Juknevičienė.

"Tai signalas tiek mūsų partneryiams, tiek mūsų kaimynui. Deja, istorinės tiesos nenorinčiam suprasti kaimynui. Signalas po šios rezoliucijos gali būti dvejopas. Pirma, Lietuva vieningai tebesilaiko ir toliau laikysis Kovo 11-osios dvasios. Antra, Lietuva keičia savo poziciją. Šio signalo ypač laukia dabartinis Kremlis ir tas signalas būtų labai blogas Lietuvai. Antradienį Seime buvo priprastytą knygą, kuria turbūt daugelis įsigijote – "Lietuva 1940–1990". 60 puslapyje – tragiško Vyriausybės posėdžio 1940 metų birželio 15-ają aprašymas: "7 valandą ryto Vyriausybės posėdis baigėsi nutarus priimti virus sovietų reikalavimus, net neįvardijus agresijos ir nepareiškusi protesto. Stasys Raštikis teigė: "Nereikia erzinti rusų jokiais protestais, mums reikės su jais dirbtis, todėl reikia rodyti daugiau nuoširdumo". Jau buvo suimtas Augustinas Povilaitis su Kaziu Skuču. Ir atsirado politikų, kurie ragino, jog nereikia erzinti rusų jokiais protestais. Mielieji kolegos, ar dabar ne tą patį darote? Ar dabar ne taip pat elgiasi kai kurie kalbantieji iš šios tribūnos? Ačiū Dievui, kad taip kalba mažuma. Aš tikiuosi, kad didžioji dauguma neleis apsidžiaugti tiems, kurie pasakyta, kad Lietuva keičia savo poziciją," – teigė R.Juknevičienė, siūlydama balsuoti už rezoliuciją Seime.

Deja, jokie argumentai nepaveikė. Po svarstymo rezoliucijai nepritarta. Balsavimui užsiregistravo 94 iš 141 Seimo narių. "Už" balsavo 41, "prieš" – 19, susilaikė – 30. Kadangi susilaikiusiu balsai priskaičiuojami prie tų, kurie balsavo "prieš", rezoliucijai nepritarta.

Buvo surengtas ir alternatyvus balsavimas, kuris nutarė rezoliuciją ne visiškai atmetti, o redaguoti. Matyt, išmetus visus reikalavimus Rusijai dėl žalos atlyginimo ir paminklo Lietuvos partizanui Lukiškių aikštėje statymo, gal ir bus priimta tokia rezoliucija. Tačiau ar jos tokios Lietuvai bereikės?

Seimo narys Povilas Jakučionis pateikė pasiūlymų paketą Liustracijos įstatymu pataisoms. Jo pasiūlymu esmė – įtraukti į minimus įstatymus KGB ir kitų SSRS specialių tarnybų rezervo karininkus, kad jiems būtų ribojama galimybė slapčiai užimti valstybės tarnybos pareigas. Taip pat jis pateikė siūlymus visuomenei atidaryti KGB archyvus. Deja, akivaizdu, kad šis Seimas tokiemis pasiūlymams nelinkęs pritarti. Tad reikalingas visuomenės ir ypač – buvusių politinių kalinių ir tremtinų pilietinis palaikymas.

Ingrida VĒGELYTĖ

Ivykiai, komentarai

Kad nebūtų per vėlu

Daugelis ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje, nesupranta, kaip galėjo atsitikti, jog anot skelbiamu sociologinių apklausų duomenų, kone puse Lietuvos piliečių ilgisi sovietinių laikų. Kitai tariant – okupanto bizūno. Bet atidžiau pažvelgus, tai nieko stebetina – juk senoji partinė nomenklatura, dėl savo gobšumo sukėlus milžinišką prarą tarp sauvelės turčių ir likusios daugumos, faktiškai ir skatina tą keistą nostalgiją. Bet ir tai dar ne viskas. Atėjus Rusijoje į valdžią prezidentui V.Putinui, Maskvos imperinės ambicijos, pirmiausia – Baltijos valstybių atžvilgiu, reiškiamos atvirai. Štai Kremliaus kontroluoja Rusijos žiniasklaida, pirmiausia laikraščiai – "Tribuna", "Rosijskaja gazeta", "Literaturnaja gazeta", kone kiekviename numeryje koneveikia Baltijos "fašistus", o Lietuvos Prezidentui, išdrūsusiam neatvykti į Maskvą minėti "didžiosios pergalię", nuolat patariama nepamiršti, kad Klaipėda ir Vilniaus kraštas atiteko Lietuvai dėl Maskvos "malonės". Atvirai reiškiamas grasiūnas, kad Rusija turi teisę atsiimti "nuo amžių jai priklasiuojančias žemes". O ką jau kalbėti apie Maskvos televiziją – antilietuviška propaganda liejasi tiesiog per kraštus.

Dėl tos propagandinės invazijos pagaliau prabilo ir Lietuvos užsienio reikalų ministras A.Valionis, parei-

škės, kad Lietuvos visuomenei bruktama jokių objektyvumu nekvėpanti tariama informacija. Ministras išreiškė abejones, ar iš tiesų Lietuva nori nepriklausomoje valstybėje klausytis sovietinio stiliumis propagandos. Deja, ir iš mūsų komercinių televizijos kanalų ēmė lietus rusų kalba. Pačios įdomiausios televizijos programos, kurios labiausiai žiūrimos, transliuojamos tik rusų kalba. Todėl mūsų komercinės televizijos faktiškai vykdo svarbiausią Maskvos strateginę užduotį – kiek galima ilgiau išlaikyti Lietuvą ir kitas Baltijos šalis kaip rusakalbių regioną, kuriame vienintelė bendravimo kalba būtų rusų. Kaip senais "gerais" laikais.

Tačiau nepaisant užsienio reikalų ministro A.Valionio išreikšto susirūpinimo dėl Maskvos propagandinės invazijos, neatrodo, kad tai bjurasčiai bus užkirstas kelias. Bent jau netolimoje ateityje. Aišku, tikėtis, kad galima susitarti su Rusija, jog ši neskleis bent jau grubios dezinformacijos, nėra prasmės. Belieka ieškoti būdų, kaip padaryti, kad Lietuvos transliuotojai patys imtusi priemonių, kad pagaliau suvoktu savo atsakomybę prieš valstybę ir jos žmones. Deja, visi argumentai ir įtikinėjimai liautis būti vedamiems Maskvos pavadeliu, tarsi botago pliaukštéléjimas per raudonais mauraus užželusių kūdrą. Be-

jegiškumu atsidiuoda Lietuvos radio ir televizijos komisijos pirmininko, rašytojo J.Liniausko samprotavimai, kad Lietuvos transliuotojai ir retransiлюotojai turėtų patys imtis atsakomybės už skleidžiamą šmeižtą ir dezinformaciją. Tačiau tie transliuotojai atkerta, jog dabartiname Visuomenės informavimo įstatyme apie tai nera parašyta... Dabar lyg ir rengiamos to įstatymo pataisos. Kada jos bus pateiktos Seimui – niekas nežino. Kalbama, jog tai įvyktų vėl rudenį. O matant dabartinės Seimo daugumos sudėti, net jei tokios pataisos ir bus pateiktos, tai tikriausiai bus atmetos, kaip "nedemokratiskos". Juk valdančioji dauguma yra aiškiai prorusiška. Beje, Lietuvos radio ir televizijos teisininkai labai abejoja, ar bus uždrausta Rusijos skleidžiama informacija, kuri nesuklindama ragina keisti Lietuvos konstitucinę santvarką, kėsinasi į valstybės teritorinį vientisumą, kursto tautinę nesantaiką. Pasak LRT komiteto teisininko V.Popandopoulos, šiuo metu nėra galimių reikalauti iš Lietuvos retransiлюotų nutraukti priešiškų Lietuvai rusiškų televizijos kanalų transliavimą ir retransiavimą.

Taigi vargu ar Lietuvos užsienio reikalų ministro balsas, įspėjantis apie Rusijos propagandinių ruporų pristabdymo būtinumą, bus išgirstas. Bent jau iki tol, kol Lietuvos visus reikalus tvarkys "didysis gelbėtojas" ir jo "politbiuras".

Ant bedugnės krašto

Europos Sajungos aukščiausiojo lygio susitikimas Briuselyje parodė, kad dėl vis labiau ryškėjančių tarpusavio nesutarimų senojo žemyno atėitis paskendo nežinomybės miglose. Susitikimo dalyviamas nepavyko susitarti dėl naujos ES Konstitucijos. Kaip žinoma, ES Konstitucija turėjo įsigalioti jau nuo 2006 m. lapkričio 1 d., ją ratifikavus visoms 25 ES valstybėms. Žlugus referendumams dėl ES Konstitucijos Prancūzijoje ir Nyderlanduose, referendumus dėl ES Konstitucijos neribotam laikui nutarė atidėti Danija, Airija, Švedija, Suomija, Didžioji Britanija. Tai reiškia, kad ši svarbūs dokumentų įteisinti, bent jau per artimiausius metus, nėra jokios vilties. Tuo ypač džiaugiasi vadinyamieji euroskeptikai. Didžiosios Britanijos opozicinės konservatorių partijos lyderis Maiklas Hovardas ES viršunių susitikime nuskambėjusias kalbas, jog reikia gerai apmąstyti, išaiškininti žmonėms Konstitucijos reikšmę bei reikšmę Europos ateiciai, įvertino negailestingais žodžiais: "ES Konstitucija mirė ir jos nereikėtų kišti į saldiklį. Ją reikia vežti į morgą." Ne tik britų opozicija, bet ir valdančioji leiboristų partija mano panašiai. Todėl Prancūzijos prezydento Žako Širako raginimas tėsti ES Konstitucijos ratifikavimo procesą ir užkirsti kelią bedugnei, kuri gali atsirasti tarp Europos ir jos žmonių, nuskambėjo tarsi šauksmas tyruose.

ES aukščiausiojo lygio susitikime svarbiausia tema buvo ilgalaičis Bendrijos biudžetas 2007–2013 metams. Biudžeto priėmimą blokavo Didžiosios Britanijos premjerė Tonė Ble-

ras ir Nyderlandų premjeras Janas Péteris Balkenendė. Pastarieji né už ką nesutiko skirti daugiau lėšų iš savų biudžetų naujosioms ES valstybėms, ypač žemės ūkio reikmėms ir subsidijoms. Kitai tariant, didžiausias smūgis suduotas ES naujokėms, kurioms pagal 2007–2013 m. biudžeto projektą būtų tekė dešimtys milijardų eurų. Taigi siena tarp turttingosios Senosios Europos ir naujuojų ES narių dar labiau išauga. Kai kurie Rytų Europos laikraščiai netgi pavadino biudžeto nepriėmimą nauja "geležine uždanga", nauja "Berlyno siena" ir dėl to pirmiausia kaltino Didžiosios Britanijos premjerą Toni Blerą, Prancūzijos prezidentą Žaką Širaką ir Nyderlandų ministrą pirminkną Janą Péterį Balkenendę, kurie neva dėl savo šalių gerovės, paliko Europą visiškoje sumaišyje.

Baigiantis savo pirmininkavimo ES kadenciją Liuksemburgo premjerą Žanas Klodas Junkeris, iš visų jėgų bandė rasti kompromisą dėl ES biudžeto, buvo neišgirstas. Todėl pasibaigus viršunių susitikimui, neatnešusiam jokių rezultatų, Liuksemburgo premjerės pareiškė, kad jam labai gėda dėl Senosios Europos ir jos lyderių. Ž.K.Junkeris taip pat priminė, kad dėl nesugebėjimo priimti esminių ES projektų, Bendrijos vaidmuo pasaulio politikoje neišvengiamai susilpnės. Be to, viršunių susitikimo rezultatais geriausiai įvertino Lenkijos dienraštis "Rzeczpospolita". Dienraščio teigimu, Senoji Europa bijo konkurencijos, atsisakiusi mokėti už naujuojų ES narių pažangą. Didžioji Britanija sugriovė ES viršunių susitikimą ir visi įmanomi padariniai teks naujoms ES narėms.

Žlugusiu ES viršunių susitikimu ypač patenkinta Rusija. Juk tas žlugimas ir krizė, į kurią pateko Europa, Maskvai labai naudinga. Pirmiausia todėl, kad silpnėjant ES, stipréja Rusijos vaidmuo. Keista, kad Londonas, torpeduodamas bendrus ES veiksmus, būsimą Bendrijos plėtrą, nesupranta, jog faktiškai pila vandenį Maskvos malūnui...

Jonas BALNIKAS

(atkelta iš 1 psl.)

Palangoje, prie "Senosios vaistinės", pastatyta akmens lenta kiekvienam praeinantiui primena, kad "šiame name prasidėjo Palangos žmonių kančia", nes ten sovietų okupacijos metais buvo įkurta stribų ir čekistų būstinių. Už pastato, kiemelyje, kur išniekinimui buvo sumetami partizanų kūnai ir suvaromi ištremiamieji, dabar įrengtas kuklus memorialas: stovi masyvus ažuolo kryžius (tautod. A. Žulkus), paminklas 1945–1953 m. žuvusiems Kardo rinktinės Narimanto kuopos partizanams atminti ir akmens paminklėliai, kuriuose iškalti tremties ir įkalinimo vietoviu pavadinimai: Jaktija, Laptevų jūra, Karaganda, Magadanas, Norilskas ir kt. Palangos krašto partizanų, daugiausia studentų ir mokinį, kovą ir palangiškių netektis susirinkusiesiems apibūdino buvusi Džezkazgano politinių kalinių sukiliu dalyvę, LPKTS Palangos sk. narė M. Jurevičiūtė, pasveikino Narimanto kuopos vadas, mokytojas V. Jurevičius, eiles skaitė Večerskytė–Daukšienė. Susikibę už rankų susirinkusieji meldėsi už žuvusiuosius...

Vos už kelių kilometrų nuo Palangos, Žibininkų miške, ant Vilimams priklausiusio kalnelio, stūkso paminklas "Žuvusiems už Lietuvos laisvę 1949 m." (skulpt. J. Vertulis). Juodame akmenyje iškaltos šešių išduotų ir per kautynes žuvusių Kardo rinkt. Narimanto kuopos partizanų pavardės: A. Knistautas-Ragūnas, S. Lisauskas-Antanas, V. Gricias-Žadūnas, V. Sarmontis-Gintas, A. Budrys-Šarūnas, V. Daugintis-Bagonas. Verždamiesi iš apsuptyies, vyrai didvyriškai krito, jų kūnus netoliuose gyvenės Šilanskas buvo priverstas nuvežti į Palangos stribokynę... Netoliuose žiojėja buvusių slėptuvės duobė, žaliuoja laivės kovotojų atminimui pasodinti ažuoliukai – stipribės ir ištvermės simboliai.

Darbėnuose, prie šlėptuvės, kurioje sovietmečiu stribų kančias patyrė suimtieji, o netoliuose buvo niekinami nuakutu partizanų kūnai, išgrįstoje erdvioje aikštėje stovi pilko akmens obeliskas. Šis skulptoriaus G. Jonausko skurtas grakštus paminklas, atidengtas ir pašventintas šių metų birželio 4-ąją, jamžino Žemaičių apygardos Kardo rinktinės partizanų, žuvusių 1945–1965 m., atminimą. Aplink paminklą – vienuoliukai akmens stulpų, ant kurių iškalti rinktinė sudariusių kuopų: Tautvaišo, Skirmanto, Vizbuto, Narimanto, Sirvydo, Žygimanto, Tauro (Slyvos), Daugvaišo, Vidmanto, Bū-

ganto ir Šleiderio būrio pavadinimai. Žemaičių apygardos Kardo rinkt. buvo įkurta 1945 m. lapkričio 15 d., pirmuoju vadu paskirtas K. Kontrimas-Montė, vėliau vadovavo J. Ožeraitis-Ūsas, J. Kėkštės-Drulis ir kiti. Rinktinė – apie 700 partizanų – veikė tuometinėje Kretingos aps. 1965 m. liepos 15 d. netoli Salantų nuaidėjės kraupus šūvis paskelbė, kad žuvo paskutinis Žemaičių apyg. Kardo rinkt. partizanas P. Končius-Adomas... "Šiuo paminklu jamžindami visų

mokyklos mokytojo, aštuanerius paskutinius gyvenimo metus atidavusio Laisvės kovai, biografiją trumpai priminė sesuo Aniceta, žuvusią atminimui eiles deklamavo P. Lukauskas. Per girią nuaidėjo žygeiviu giesmę...

Kretingoje, prie šalia tvenkinio rymančios ažuolo Pietos (aut. J. Lukauskas), jamžinusios sovietų NKVD nukankintuosius, pamąstyti sustoja kiekvienas. Netoliuose, Pastaunyko slėnyje, stovinčio pranciškonų vienuolių šv. Antano namelio – buvusios

partizanų palaikai. Jų atminimą jamžino juodo granito paminklas "Žuvusiems už Lietuvos laisvę 1946–1953 m." su iškaltomis Laisvės kovotojų pavardėmis. Išsamią Kretingos krašto žmonių kančios ir netekčių istoriją papasakojo Kraštotyros muziejaus istorikė D. Gedgaudienė, susirinkusios pasveikino Pranciškonų vid. mokyklos direktoriaus pav. V. Rudavičienė ir LPKTS Kretingos sk. pirm. V. Žalienė. Žuvusią atminimui gredojo Kretingos buvusių tremtinii choras (vad. R. Jurgutienė) ir ansamblis "Atmintis" (vad. N. Rimkienė).

Priekulės senamiestyje, prie nedidelio raudonų plytų namelio sienos prikalta lenta byloja, kad "čia buvo laikomi NKVD nužudyti 1945–1953 m. Lietuvos dukters ir sūnūs". Priekulėje, tuometiniam rajono centre, knibždėte knibždėjė sovietinių baudėjų, todėl rezistentinis judėjimas ten nebuvo gausus, tačiau apylinkėse veikė Geležinio vilko ir Pilės partizanų būriai. I namelį nakčiai buvo sumetami nukankinti ir nužudyti Lietuvos partizanų kūnai, o dieną išvelkami į ša-

pastatuose rengiamas Tremties ir rezistencijos muziejus, kuriame bus jamžintos Priekulės rajono žmonių netekty. Okupuotos Priekulės istoriją papasakojo Klaipėdos r. savivaldybės tarybos ir LPKTS Gargždų sk. tarybos narys Č. Tarvydas bei muziejaus direktoriė S. Venciūnienė. Priekulės seniūnas V. Velkas pažymėjo, kad ši vieta, kaip ir visas Priekulės senamiestis, tapo paveldo objektu ir susilaikia vis didesnės miestelio bendruomenės pagarbos.

Gargžduose, "Ramybės parke", rymo medinis kryžius "Tautos skausmu atminti", vadinamas Tremtinių kryžiumi. Tolėliau, buvusių senųjų bunkeriu, į kuriuos buvo metami nužudyti kūnai, o sovietmečiu – įrengta šokių aikštė, vietoje stovi akmeninis paminklas Lietuvos rezistentams, ant kurio iškaltas užrašas: "Lietuvos partizanams. Kad jų kraujuo auka būtų gyva, kol bus gyva lietuvių tauta". Žygio dalyviams stovint prie šio, paskutinio tą dieną aplankytu atminimo ženklo, suskambo Gargždų bažnyčios varpai, kviesdami dar vienai susikaupimo ir apmąstymo minutei...

LPKTS Gargždų sk. pirmininkė R. Lankutienė, supažindinusi su Gargždų rajono žmonių netekčių istorija, žygeivius pakvietė į Gargždų kultūros rūmus dar valandėlę pabūti kartu. Susirinkusiu vardu žygio organizatoriams – LPKTS Klaipėdos, Gargždų, Palangos, Kretingos, skyrių vadovams ir nariams už stiprybę ir energiją, kad šis žygis – "paskutinis akordas aplankant ir pagerbiant visų LLKS apygardų kovotojų atminimą buvo tokis turiningas ir gausus", nuoširdžiai padė-

Zygio dalyviai Kretingoje, prie šalia tvenkinio rymančios ažuolo Pietos

Kretingos r. žuvusių partizanų atminimą, jamžinome ir tai, ką turėjome gražiausia – nepriklausomybę. Paminklas skirtas ir sovietų sunaikintam mūsų tautos pilietiniams sąmoningumui", – sakė paminklo pastatymo iniciatorius, Rezistencijos muziejaus Darbėnų vid. mokykloje įkūrėjas, Tėvynės sajungos narys S. Burba.

Gūdžioje Vaineikių giriuje, prie viškelio Šukė–Kūlupėnai, stovi panašus į koplyčią iš akmenų sudėtas paminklas, kiekvienam keliajančiam primenantis, kad "čia 1953 m. balandžio 6 d. sovietų saugumas sunaikino LLA Žemaičių apygardos Kardo rinktinės štabą". Prieš štabo bunkerio, esančio už kelių šimtų metrų nuo kelio, puolimą Kretingos aps. sovietų saugumas į Vaineikių girių pritraukė apie 25 tūkst. vadius kariuomenės pajėgų. Puolimo metu karys prie kario sustojo dviem žiedais. Išiplieskus baisioms kautynėms, tuomet žuvo: vadas Stasys Jonauskas, Antanas Gliožeris, Antanas Bružas, Vytautas Vaičkauskas ir Anicetas Kaunas. I tą pakelės vietą, kur dabar stovi paminklas, nukauti vyrai buvo atitekinti ir suguldyti, – liudijo karteniškis, buvęs partizanų ryšininkas, jūrų šaulys J. Viluckas. Vado Stasio Jonauskio – Stropelių pradžios

NKVD būstinių – rūsių sienose likę užrašai byloja, kad čia buvo kankinta ir kallinta per 300 žmonių: Kretingos aps. ūkininkų, gydytojų, patriotinių organizacijų narių bei prancūzų ir lenkų karių belaisvių. Nukankintuosius sumesdavo į netoliuose esančias kalkių duobes. Senosiose Kretingos kapinėse, prie restauruotos koplyčios, pastatytas juodas perskeltas akmuo "Tautos kančių atminimui" (skulpt.

E. Giedrimas), skirtas negrižusiesiems iš tremties. Iš Kretingos r. į Sibirą – daugiausia Irkutsko, Krasnojarsko, Tomsko sritis išvežta per 3 tūkst. žmonių; 1941 m. birželio 14 d. išvežta 311 žmonių, tarp jų ir Lietuvos Respublikos prezidentas A. Stulginskis (i Rešotų lagerį) su žmona, Lietuvos žemės ūkio ministras J. Aleksa, teisininkas J. Kenta su žmona ir kiti. Tremtiniai vagonai su šio krašto žmonėmis pajudėdavo iš Kūlupėnų ir Kretingos geležinkelio stočių. Netoliuose, bendrame kape, Amžinijo poilsio atgulė Kretingos miesto apylinkėse surasti Žemaičių apyg. Kardo rinkt.

Darbėnuose, prie Žemaičių apyg. Kardo rinkt. kovotojų jamžinio paminklo

lia esantį skverą. I tą aikštę buvo suvežami ir tuometinio Priekulės rajono tremiamieji. Iš čia 1952 m. rugpjūčio 5 d. paskutinieji tremtiniai iš vienos Žemaitijos buvo išvežti į Tūlupėnų geležinkelio stotį. Dabar šiame skvere įrengtas memorialas žuvusiesiems Laisvės kovose pagerbtui (tautod. Majoras): pagal šio krašto papročius nukaltas masyvus metalinis kryžius puošia aikštės vidurį, o keturi maži kryželiai žymi kasinėjimų metu aptiktas kapavietes. Šalia esančiuose dviejuose pastatuose – tuometinėje NKVD būstinių, buvo tardomi ir kalinami politiniai kaliniai. Šiuo metu restauruotuose

kojo Seimo narys, LPKTS pirmininkas dr. P. Jakučionis. "Esame pasiryžę puoselei savo laisvę, tad būkime riukiutėje dėl augančios jaunesnių kartos." Atsisveikinimo ir padėkos žodį tarė ir LPKTS Klaipėdos sk. pirmininkas – pagrindinis žygio organizatorius V. Mickus bei skyriaus tarybos narė O. Padvarietyienė. Skambiu partizanų ir tremtinii dainų pynę padovanovo Gargždų buvusių politinių kalinių ir tremtinų chorras "Atminties aidai" (vad. R. Česnauskienė).

Dalia MACIUKEVIČIENĖ
Audronės Kaminskienės nuotr.

Garbėjiems, žuvusiesiems

Skubėjo pavasaris. Baltom skarom ryšėjo vyšnios ir obelys. Paskutinį kartą jos žydėjo Antanui Stoniui, Vaičiulio-Šarkos būrio kulkosvaidininkui. 1947 m. gegužės 25 d. Gerviškės miškuose jį pasivijo čekisto kulką.

Beveik po metų, 1948 m. balandžio 18 d., tame pat miške, už poros šimtų metrų nuo partizanų žeminės, buvusios ant Lylavos upelio skardžio, suknubo priešo kulkos pakirstas partizanas Jonas Turulis-Malūnas, Kudirka, Lydžio rinktinės Neptūno kuopos 2-ojo būrio vadas.

Sekmadienį, gegužės 22 d. į Tauragės r., Pagramančio bažnytėlę susirinko gausus būrys buvusių tremtinį, politinių kalinių, šaulių, jaunuju šaulių, žuvusiu partizanų giminaicių, vaikų, jaunimo. Prie altoriaus – Trispalvė, buvusių tremtinį, jaunuju šaulių vėliavos. Garbės sargyboje stovėjo žilagalviai rezistentai ir jaunieji šauliai. Šv. Mišias už žuvusius Joną, Antaną ir visus, atidavusius gyvybę už tėvynės laisvę, aukojo karo kapelionas kun. Remigijus Monstvilas.

Po šv. Mišių skubėjome į Pagramančio miškus. Stabtelėjome prie Lylavos upelio. Girininkijos darbuo-

tarybos narė V. Macienė ir daugelis kitų. Skambėjo Kvėdarnos ansamblis, vadovaujamo D. Krasauskienės, dainos, jaunuju Didkiemio šaulių eilės, skirtos žuvusiesiems. Su ašaromis akyse klausės partizano sesuo Palmira Gestautienė savo brolio partizanų poeto Mėčiaus Dargužio-Areilių. Montažo kompozicijoje skambėjo ir T. Ūksienės posmai. Kretingiškės buvusios politinės kalinių eilėms melodiją sukūrė A. Gedvilienė.

Tarp susirinkusiu buvo Žemaičių apyg. vado V. Montvydo-Žemaičio duktė Irena Giedraitienė, partizanė Adelė Švatinienė iš Tauragės, LPKTS Tauragės sk. pirm. P. Rindokas, koordinatorė M. Vaitiekūnenė, Didkiemio pagrindinės mokyklos direktorė, mokytojai, moksleiviai, Šilalės šaulių kuopos vadas P. Astrauskas su būriu šaulių, jaunuju šaulių vadai J. Linkevičius ir P. Masidunskis, partizano J. Turulio žmona Kazimiera, dukterys Jadvyga ir Stasė. Pastarosios nuoširdžiai dėkojo A. Butvydui už parodytą iniciatyvą žuvusijų atminimo jamžinimui.

Partizanas A. Juraška palinkėjo nesustoti ieškojus ir toliau jamžinti partizanų žūties vietas. Jis pamena,

Paminklą atidengia Laisvės kovų dalyvis, buvęs miškininkas A. Butvydas ir dim. plk. L. Laurinskas

tojų rūpesčiu pastatyta meniška žyminė lenta nurodo, kad netoli šios vienos, ant Lylavos upelio krantų, buvo partizanų bunkerai ir žuvo partizanas J. Turulis-Malūnas. Kunigui pašventinus ši ženkla, skubėjome prie kito paminklo, kurį atidengė Laisvės kovų dalyvis, anuomet buvęs girininkijos darbuotojas, šio paminklo initiatorius Antanas Butvydas ir dim. plk. Leonas Laurinskas. Paminklą pašventino karo kapelionas.

Renginiui vadovavo rajono paminklotvarkininkė Aldona Gedvilienė. Jos kruopščiu darbu surinkta daug medžiagos apie rajone vykusį partizanų judėjimą.

Kalbėjo A. Butvydas, dim. plk. L. Laurinskas, partizanas A. Juraška iš Šilutės, A. Stonio giminaitė, J. Turulio duktė, rajono savivaldybės direktorė Z. Lazdauskienė, LPKTS Šilalės sk.

kad Didkiemio seniūnijos ribose vienu metu 1948 m. yra žuvę 8 partizanai. Reikia ieškoti, surasti ir jamžinti.

Skyriaus tarybos vardu pirmininkė nuoširdžiai dėkojo A. Butvydui už nenuilstamą priminimą apie žuvusiosius, Titui Žymančiu už parūpintą paminklui akmenį, patarimus, Didkiemio seniūnui G. Kasnauskui už paminklo atgabėtimą iš Pagramančio ir įtvirtinimą sutartoje vietoje, eiluliu A. Gedvilui ir visiems girininkijos darbuotojams, pritarusiems šiam sumanymui ir visokeriopai parėmusiems, "Šilalės artijo" redakcijai, kuri nuolat spausdina nemokamus skelbimus, visiems, prisidėjusiems prie paminklo pašventinimo iškilmių.

Teresė ŪKSIENĖ

Birželio sukilėlio prisiminimai

(atkelta iš 1 psl.)

Tačiau dar pirmadienio ryta prie jų stovėjo sovietų sargyba, kuri išdieinojus buvo atšaukta. O vidurdienį, apie 12 valandą, okupantas iš tikrųjų pradėjo trauktis – važiavo ištisos mašinų virtinės. Tačiau kuriam laikui jų srautas nutrūko. Kaip tik tuo metu aš ir mano pusbrolis atsargos leitenantas Blažys susiruošėme ieškotis ginklų ir lyg tyčia netoli tų ginklų sandėlių išvydome du sovietų kareivius, matyt, atsilikusius nuo savo dalinio. Nusprendėme atimti iš jų šautuvą ir šovinius. Taigi priėjome prie kareivio, o šis pasiūlė užsirūkyti. Pasinaudojės proga čiupau jo šautuvą, bet jis išitvėrė į to šautuvo diržą ir émė šauktis draugų. Keista, kitas kareivis nedarė nieko – gal buvo kontūzytas, bet to, neturėjo šautuvo. Tad pirmajį kareivį vis tik pargriovéme, aš pasiūpau jo šautuvą ir nubégau į K. Petrausko gatvę. Gerai nežinojau, kur bėgti, nes besitraukiantys kareiviniai galėjo apšaudyti iš visur. Taip ir įvyko – netrukus pasipylė šūviai, o aš buvau taikinys, nes turėjau pasigrobtaji šautuvą. Buvau tikintysis, bet, prisipažinsiu, mano padėtis buvo tokia, kad bėgdamas nuo šūvių mąsciau, jog jeigu liksiu gyvas, visam gyvenimui tapsiu pavyzdingu krikščioniu. Ir šiandien iki galio nesuprantu, kaip išsigelbėjau. K. Petrausko ir Radvilėnų gatvių kampe perlipau tvorą ir atsidūriau darže. Įbėgau į kažkokios moters namus. Ji viską matė pro langą ir, man įbėgus, skubiai uždarė duris. Visą gyvenimą prisiminsiu jos ištartus nuoširdžius žodžius: "Pone, nebijkok, nebėkit. Mes – lietuviai, štai ir Kudirka ant sienos kabo". Pamažu nurimau. Ji apžiūrėjo mano, laimė, lengvai sužeistą ranką ir ją aptvarstė. Kišenėje turėjau šaulio ir jau nailietuvio liudijimus. Mano geradarė pasisiūlė juos pasaugoti. Padėkau jai už viską ir išėjau.

Vėliau apmastes ši įvykį turėjau prisipažinti, kad atimdamas ginklą iš to sovietų kareivio turbūt per daug ir nepateisinamai rizikavau, nes lengvai galėjau žuti. Juo labiau kad prie

tų sandelių stovėjusi sargyba apie pietus buvo dingusi. Kai grįžau, prie jų kartu su kitais sukilėliais pradėjome gabenti ginklus į Ažuolyną. Tą dieną sukilimas tolydžio plėtėsi ir stipréjo. Visą naktį iš pirmadienio į antriadienį vyko susišaudymai, nes sovietai pradėjo gana atkakliai gintis. Mūsų būrys gynė ir saugojo ruožą Radvilėnų gatvę – žydų kapinės Jankaus gatvėje (iš ten šaudė bolševikai) – stotis. Pagaliau antradienį sovietų kariuomenė jau buvo bebaigianti trauktis. Beje, buvome gavę įsakymą nešaudyti, jei ji trauksis nesipriehindama. Įsakymui paklusome.

Nurimus mūšiui, mūsų būrys grįžo į Šaulių namus, Laisvės al. 20. Žmonės mus sutiko su gėlėmis, sveikino. Tačiau ilgai džiūgauti ir ilsėtis nebuvovo kada. Žuvo 29 ar 39 (tiksliai nepamenu) sukilėliai, reikėjo pasiruošti jų laidotuvėms. Sulaikyti siems komunistų aktyvistams buvo įsakyta iškasti žuvusiesiems duobes, o mums teko pareiga juos saugoti. Ketvirtadienį kapinėse, Vytauto prospektė, vyko sukilėlių laidotuvės, kuriose dalyvavo ir visas mūsų būrys.

Sios laidotuvės buvo tarsi simbolika sukilimo pabaiga. Birželio 28 d. vokiečių įsakymu buvome priversti sudėti ginklus. O tada reikėjo apsispręsti, ką daryti toliau. Buvome raginami stoti į vokiečių kariuomenę. Man tokie raginimai buvo svetimi, nes dalyvavau sukilime ne tam, kad padėtume įsitvirtinti kitam okupantui, o tam, kad būtų atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Deja, praėjus vos kelioms dienoms po sukilimo, tapo aišku, kad mūsų lūkesčiams nebus lemta išsipildyti: sovietų okupantą pakeitė vokiečiai.

Grįžau į savo darbovietę. Kaune išgyvenau iki karo pabaigos. Lietuvą vėl užplūdus sovietams, grįžau į savo tėviškę – Molėtų r. Giedraičių k. Dar gyvendamas Kaune buvau užmegzës ryšius su partizanais, o grįžęs į tėviškę įsitraukiau į jų būrį. Taip prasidejo mano, kaip partizano, kelias, bet tai jau būtų kitų atsiminimų tema.

Antanas PALIULIS

Duotas žodis ištesėtas

Kai prieš 15 metų Kaune, ant gražaus kalno, prie geležinkelio stoties, iškilo tvirtas medinis kryžius, jamžinantis tremtį ir netektis, jo autorius, LPKTS administratorius, tautodailininkas Pijus Krušinskis tikėjo, jog jis stovės ne vieną dešimtmetį. Deja, gegužės pabaigoje P. Krušinskui buvo pranešta, kad kryžius nulaužtas. Nagingas meistras parsigabeno jį į namus, suremontavo ir prieš pat Birželio 14-ąją pastatė ankstesnėje vietoje. Savo pažadą – suremontuoti ir pastatyti atminimo simbolį iki Gedulio ir Vilties dienos – ištesėjo.

"Tremtinio" inf.
Z. Šiaučiulio nuotr. Kryžius vėl senojoje vietoje

Gedulo ir Vilties dienos minėjimas Rokiškyje

Birželio 14-oji – tai diena, kurios iš žmonių atminties neištrinsi: ji lydi vos ne kiekvieną lietuvio šeimą. Tai – skausmo ir netekčių diena.

Visoje Lietuvoje Birželio 14-ąją prie paminklų, kryžių rinkosi žmonės – susikaupę rymojo prie žuvusių kapų ar paminklų, primenančių skaudžią praeitį.

Rokiškio Šv. Mato bažnyčioje šv. Mišias aukojo kun. Palepšys, giedajo buvusių tremtiniai choras (vad. V. Šablinkienė). Po šv. Mišių žmonės darna eisena, nešini Tau-

dienas, kai buvo tremiami niekuo nekalti žmonės. Iš Rokiškio rajono ištremtos 63 mokytojų šeimos. Politinio kalnio duktė, Laisvės kovų jamzinimo komiteto pirmyninkė Jūratė Čypienė kalbėjo apie partizanų kovą, jos jamzinimą, apgailestavo, jog mokyklų bendruomenės neįsitrukia iš kautynių, žūties vietų priežiūrą. Buvęs politinis kalnys, tremtinys Juozas Barisa prisiminė ryšį su partizanais, areštą, ilgus metus lageryje, tremtyje. Chorai padainavo partizanų, tremtinų

Paminklas "Iš tremties negrūžusiems" Vytauto skvere

tine, LPKTS Rokiškio skyriaus, Tėvynės sajungos vėliavomis žygiavo į Vytauto skverą, prie paminklo "Iš tremties negrūžusiems". Ten išdėlioti 294 vardiniai akmenėliai su pavardėmis, datomis, tremties vietomis. Buvusių tremtinį ir Kultūros rūmų chorai sugiedojø valstybës himnā. Rokiškio vicemeras Velykis kalbėdamas priminé tas skaudžias

dainų. Prie paminklo padėjo gėlių. Minėjime dalyvavo savivaldybës, seniūnijos atstovai, buvę tremtiniai, Krikščionių demokratų, Tėvynės sajungos partijų atstovai, rokiškėnai.

Po minėjimo vykome į Kultūros rūmus, klausémës lietuviškų dainų ansamblio "Gedimino vyrai" koncerto.

Felikas MAŽEIKIS

Marijampolës Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejus gegužés 21 d. sulaukë svečių iš Rokiškio. Lankësi šio rajono vidurių mokyklų istorijos mokytojai, naujaisiais mokslo metais pasirengę daugiau pamokų skirti Lietuvos pasipriešinimo istorijai. Grupė vadovavo buvusių politinių kalnių duktė gydytoja J. Čypienė, atvyko ir LPKTS Rokiškio sk. pirmyninkas T. Aleksiejas. Svečiai išsigijo N. Gaškaitės knygos "Pasipriešinimo istorijas 1944–1953 m." kopiją, padovanojome Pasipriešinimo istorijos programą (sudarytojas V. Vitkauskas).

Istorikas J. Gustaitis, bendraudamas su svečiais iš Aukštaitijos, plačiai nušietë ginkluotajį pasipriešinimą Suvalkijoje, šiu eilicių autorius (buves istorijos mokytojas) surengë diskusiją apie Pasipriešinimo is-

Pasipriešinimo sovietų okupacijai istorija įdomi jaunajai kartai

Gegužés 27 d. su Šiaulių "Sandoros", Vijolių pagrindinių ir kitų miesto mokyklų moksleiviais dalyvavome viename iš žygijų, organizuojamų Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sajungos Šiaulių filialo, igyvendinant projektą "Pasipriešinimo sovietinei okupacijai istoriją – jaunajai kartai". Puikiai organizuotoje ir įdomioje kelionėje į Vilnių patyrēme daug įspūdžių ir sužinojome daug nauja, bet svarbiausia – susitiprinome savo nuostatą, jog tai, ką iškentėjo mūsų tauta, kovodama už laisvę, neturi būti pamiršta. Kitas žygis "Partizanų takais" organizuojamas Lietuvos laisvės kovų sajūdžio dalyviams, partizanams, moksleiviams ir istorijos mokytojams.

Vilniuje projekto vykdymo moksleivius ir mokytojus pirmiausia navedė į LGGRT centro Aukų muziejų. "Šiame muziejuje daugiausia lankosi moksleiviai, mokytojai ir užsieniečiai, – accentavo gidas ir tėsė toliau, – nors, manau, jি turėtų pamatyti tegu ne visi Lietuvos gyventojai, bet dauguma – tikrų". Paslapčia stebėjau buvusio politinio kalnio, dabantinio LPKTS Šiaulių filialo pirmininko Vytauto Deveikio elgesį. Labai kukliai, be mažiausios nuoskaudos ar keršto šešėlio jis prisiminé, kurioje kameroje kalėjo, kaip buvo tardomas tuos tris mensesius, kuriuos čia praleido 1953 metais. Moksleiviams daugiausia klausimų iškilo šaudymo kameroje, nes jų galvoje negaléjo tilpti, kad "virtuve" pavadintoje patal-

poje dėjos tokie baisūs dalykai. Vienas jų paklausė: "O kur tuos sušaudytuosius dėdavo?" Gidas paaškino, jog išvezdavo į Tuskulénus. Višiems į atmintį įstrigo LPKTS Šiaulių filialo valdybos narui, buvusio politinio kalnio, projekto koordinatoriaus Klemenso Arlingevičiaus ištarti žodžiai: "Visus okupacijoje pragyventus metus galėčiau iškeisti į vienerius metus laisvoje Lietuvoje".

Einant per Lukiskių aikštę, jauniesiems ekskursantams buvo priminta, jog čia Muravovo įsakymu buvo pakartas Zigmantas Sierrauskas (1826–1863), o metais vėliau – Kostas Kalinauskas (1838–1864), kad sovietų metais stovėjės V. Lenino paminklas jau spėjo iškeliauti į Grūto parką. Ekskursiją tęsėme Lietuvos nacionaliniam muziejuje, susipažinome su lietuvių materialiuoju kultūriniu paveldu. Buvo ir tokiai moksleiviams, kurie pirmą kartą savo gyvenime pamatė žymiausią klasicizmo statinį Lietuvoje – Arkikatedrą, Gedimino pilį, paminklus karaliui Mindaugui ir kunigaikščiui Gediminui.

Lietuva bus tokia, kokie būsime mes patys, kokia užaugis jaunoji karta. Su viltimi žvelgiant į moksleivius, kurie su didžiausiu susidomėjimu klausé gido pasakojimo LGGRTC Aukų muziejuje, padėjo gėlių šaudymo kameroje, kurioje kalėjo Adolfas Ramanauskas-Vanagas (1918–1957) ir Jonas Žemaitis-Vytautas (1909–1954); nulenkë galvas prie Parlamento rūmų 1991 m. rugpjū-

čio 21 d. mirtinai sužeisto Alytaus rinktinės savanorio Artūro Sakalausko atminimui; uždegė žvakucių prie žuvusių 1991-ųjų sausio 13-ąją bei nužudytyų 1991 m. liepos 31 d. Medininkų poste kapų; aplankė greta jų Amžinybėje besiilisincio 1991 m. gegužės 20 d. nužudyto pasieniečio Gintaro Žagunio kapą. Moksleiviams dar kartą prisiminė visų žuvusių už Lietuvos laisvę, palaidotų Antakalnio kapinėse, pavardes ir pabendravo su Loretos Asanavičiutės kapą tvarkius mama.

Dékojo LPKTS Šiaulių filialo nariams už jų triūsą rengiant tokius reikalingus jaunajai kartai projektus, už padovanotas visiems žygio dalyviams knygas, o svarbiausia – už jų širdžių šilumą ir darbais įrodytą ir rodoma meilę Lietuvai bei augančiai kartai. Ačiū jiems už tai, kad pasipriešinimo sovietų okupacijai istoriją perteikia gyvai, su didele meile, atsidavimu ir nepriekaištingu pasruošimu. Žaviuosi šių žilgalvių, bet širdimi jaunų ir energingų žmonių rūpesčiu, kad pasipriešinimo sovietų okupacijai istorijos programa būtų integruota į pilietinio ugdymo pamokas, jų užsidegimui ir ateityje skatinti moksleiviams domėjimasi šiuo istorijos laikotarpiu, rengiant jiems rašinių bei piešinių konkursus, žinių viktorinas.

Aldona TRASKINIENĖ,
Šiaulių "Sandoros" pagrindinės mokyklos mokytoja

Pilielinė pozicija

Rokiškio r. istorijos mokytojai Marijampolës Tauro apyg. partizanų muziejuje
Autoriaus nuotr.

torijos dėstymo metodiką. Mokytojas, dėstydamas Pasipriešinimo istoriją, jokiui būdu negali klysti ar būti abejingas istorinei tiesai. Jis privalo giliai išanalizuoti faktus, gebeti juos gretinti ir aktyviai reikšti pilietinę poziciją.

Algimantas LELESIUS

Informacijos patikslinimas

"Tremtinyje" (2005-05-26, Nr. 21) išspausdintame D. Maciukevičienės straipsnyje "Sektinis pavyzdys" išvėlė klaida. Pirmas seminaras apie pasipriešinimo istorijos dėstymą pagal Garliavos ir Kazlų Rūdos patirtį buvo surengtas Druskininkų rezistentijos ir tremties muziejuje praėjusių metų lapkričio 25 d. (žr. "Tremtinyje" Nr. 50, 2004-12-09). Atsiprašome skaitytojų.

2005 m. birželio 23 d.

TREMINTINYS

Nr. 25 (658)

7

Laisvės kovotojų atminimui

Prieš 60 metus, 1945 m. gegužės 6 d., Bartninkų kaime, prie Bagotosios (Kazlų Rūdos sav.) nelygioje kovoje su sovietų okupacijos kariuomenės daliniu žuvo pirmieji šiu ir tolimesnių apylinkių partizanai: broliai Jonas ir Vincas Simanauskai iš Višakaiškės k.; Kazys Pečkys, g. 1921 m. Karklinių k., Pilviškių valsč., Vilkaviškio r.; Jonas Vaišnora, g. 1918 m. Kampinių k., Jankų valsč., Šakių r.; Justinas Damijonaitis, g. 1920 m. Stugučių k., Barzdų valsč., Šakių r.; Stasys Baltrušaitis, g. 1917 m. Klampučių k., Jankų valsč., Šakių r.; Antanas Rimaitis-Pipiras, g. 1924 m. Šeduvos k., Griškabudžio valsč., Šakių r.

Gegužės 7 d. Kazlų Rūdos bažnyčioje šv. Mišias už juos aukojo kunigas Ignas Plioraitis. Po šv. Mišių savivaldybės autobusu visi važiavome į paminklo minėtiems partizanams atidengimo vietą – netoli sankryžos Antanavas-

Bartninkų k. atidengtas paminklas žuvusiems partizanams

Bagotoji, kitapus kelio – Jūrės upelis, prie kurio prieš 60 metų įvyko kautynės.

Paminklą pašventino kunigas Ignas Plioraitis. Kariai šūvių salvėmis pagerbė žuvusiu partizanų atminimą. Kalbėjo savivaldybės meras A. Vaišnora, istorikas J. Gustaitis, žu-

vusių artimieji ir giminės. Bagotosios pagr. mokyklos moksleiviai pagerbė laisvės kovotojus eilėmis. Paminklas pastatytas kuno Igno Plioraičio lėšomis. Tvorelė sukūrė kalvarijietis Bronius Jungaitis, nuliejęs iš betono net 19 paminklų partizanams. Statant paminklą talkino Romas Rusteika, Stanislavas Bruzga, Antanas Puskunigis, Petras Gušauskas, Vytautas Šatas, Vladas Skarickas, Algimantas Lelešius. Vainiką nupynė Rožalija Adomienė su drauge.

Jau nebe pirmą kartą Kazlų Rūdos savivaldybės tarybai ir merui išreiškėme pageidavimą, kad Kazlų Rūdoje būtų įamžintas garsaus mūsų žemėčio, Vasario 16-osios Akto signataro Prano Dovydaičio atminimas: jo vardu pavardinti Kazlų Rūdos pagrindinė mokyklą, prie jos signatarui pastatyti paminklą.

Algimantas LELEŠIUS

Kviečiame!

Birželio 26 d. (sekmadienį) 9.30 val. Marijampolės r. Igliaukos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1945 m. balandžio 25 d. Beliūno mūšyje žuvusius partizanus. Po šv. Mišių vyksime į Igliškelius, kur buvo išniekinti ir užkasti jų palaikai.

Kviečiame gausiai dalyvauti, ypač žuvusiu partizanu.

Atsiliepkite!

Prašome atsiliepti buvusius politinius kalinius, kurie 1949–1953 m. statė geležinkelio trasą Salechardas–Igarka. Ekspediciją dalyvis A. Vologatskis mini, kad milžiniškoje statyboje dirbo ir lietuvių. Praneškite, kas jūs esate, kuriuose kelio ruožuose dirbote, kuriuose lageriuose kalėjote. Jūsų atsiminimai padės išsamiau atskleisti, kaip vyko statyba.

Rašyti: J. Lukšei, Sukielių pr. 87-21, LT-3043 Kaunas. Skambinti tel. (8-600) 89319.

Skelbimai

Liepos 2 d. (šeštadienį) Pakruojo r., šalia Linkuvos, Skėrių k. Valašinų sodyboje įvyks Irkutsko sr. Bodaibo r. Leninsko Prijsko tremtinių susitikimas. Pabendrausime, pasivaišinsime atsivežtomis vaišėmis. Kviečiame dalyvauti. Informacija tel. (8-421) 67383, (8-686) 01095.

Liepos 2 d. (šeštadienį) Šiauliųose įvyks buvusio Irkutsko jaunimo susitikimas. **11 val.** susitinkame prie Šv. Petro ir Povilo katedros. Išvykstame į Kryžių kalną, Pranciškonų vienuolyną. Sugržus į Šiauliaus – bendra popietė.

Kviečiame dalyvauti. Teirautis Marytės tel. (8-41) 399075, (8-688) 76724.

Liepos 10 d. buvusioje S. Žibiko sodyboje, prie Raguvėlės miško, Jackagalių k., Troškūnų sen., Anykščių r. bus pašventintas paminklinis kryžius žuvusiems keturiems Algimanto apyg. partizanams.

11.30 val. Raguvėlės bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už žuvusius partizanus.

Nebūkite abejingi

Lietuvos politinių kalinių sajungos Kauno skyriaus valdyba kviečia visus buvusius politinius kalinius ir rezistentijos dalyvius asmeniniu įnašu prisidėti prie ruošiamo statyti paminklo Lietuvos partizanų Motinai.

Paminklas bus pastatytas Domeikavos seniūnijoje, šalia Lietuvos Kankinių bažnyčios. Čia iš 14 medžio skulptūrų kuriamas Lietuvos kančių kelias.

Aukos renkamos LPKS Kauno sk. būstineje (Laisvės al. 39, pirmame aukšte) kiekvieną antradienį 11–15 val. ir ketvirtadienį 13–16 val.

Nebūkite abejingi.

LPKS Kauno sk. valdyba

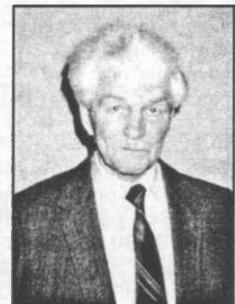
Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopystė

Musų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Juozas Valiulis Petkevičius

1923–2005

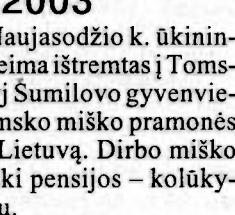

Gimė Žeimelio valsč. Steigvilių k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Šiaulų gimnazijoje, Plungėje baigė prekybos mokyklą. Dalyvaudo Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Žemaičių apygardos veikloje. 1945 m. buvo sužeistas, suimtas ir nuteistas 25 m. laisvės atėmimo Vorkutos lageriuose. Kalėjo iki 1955 m. Į Lietuvą, atsiradus galimybėi, grįžo 1974 m. Gyveno Kulautuve, iki 1998 m. dirbo elektromechaniku mokykloje. 2000 m. apdovanotas Vyčio Kryžiaus IV laipsnio ordinu.

Palaidotas Kulautuvos kapinėse.

Petras Bobrevičius

1925–2003

Gimė Pasvalio r. Naujasodžio k. ūkininko šeimoje. 1951 m. su šeima ištremtas į Tomsko sr. Teguldetos r. Staryj Šumilovo gyvenvietę. Dirbo Srednij Čiulymsko miško pramonės ūkyje. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo miško ruošos darbus, vėliau, iki pensijos – kolūkyje. Vedė, užaugino sūnų.

Palaidotas Daujėnų kapinėse.

Užjauciamame žmoną, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

Povilas Žilys

1929–2005

Gimė Baukų k., Daujėnų valsč., Pasvalio r. 1947 m. su tėvais ir seserim ištremtas į Tomsko sr. Asinor. Baturino apyl. Centralnają gyvenvietę. Dirbo miško pramonės ūkyje. Tėvai mirė ir buvo palaidoti Centralnajos gyv., bet 1990 m. Povilas jų palaikus perlaidojo Pasvalio mst. kapinėse. Grįžęs į Lietuvą dirbo Pasvalio tarpkolūkinėje statybos organizacijoje statybininku. 1962 m. sukurė šeimą. Išaugino du vaikus. Buvo LPKTS Pasvalio sk. narys.

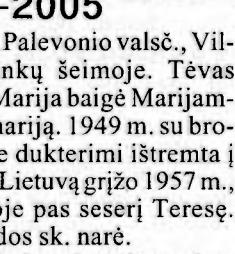
Palaidotas Pasvalio kapinėse.

Nuoširdžiai užjauciamame žmoną, dukterį ir sūnų.

LPKTS Pasvalio skyrius

Marija Kurtinaitytė

1905–2005

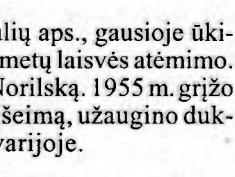
Gimė Skurdilių k., Palevonio valsč., Vilkaviškio aps., ūkininkų šeimoje. Tėvas anksti mirė. 1932 m. Marija baigė Marijampolės mokytojų seminariją. 1949 m. su broliu Kaziu ir mažamete dukterimi ištrema į Alario r., Irkutsko sr. Į Lietuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Klaipėdoje pas seserį Teresę. Buvo LPKTS Klaipėdos sk. narė.

Nuoširdžiai užjauciamame Ireną Arilienę, giminęs ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Vanda Bružaitė-Domkienė

1929–2005

Gimė Jonelaičių k., Padubysio valsč., Šiaulių aps., gausioje ūkininkų šeimoje. 1949 m. areštuota ir nuteista 10 metų laisvės atėmimo. Kalėjo Taišeto spec. lageryje. Vėliau pateko į Norilską. 1955 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Šiauliouose. Čia sukurė šeimą, užaugino dukterį. Buvo aktyvi LPKTB narė. Žuvo autoavarijoje.

Nuoširdžiai užjauciamame artimuosius.

LPKTB Šiaulių skyrius

Atsiliepkite!

Rokas GRICIUS, Roko, gimės 1890 m., gyveno Vilniuje, Algirdo g. 18-17. Dirbo geležinkelio tarnautoju. 1946 m. rugpjūčio 26 d. buvo suimtas ir 1947 m. vasario 22 d. Ypatingojo pasitarimo nuteistas trejiems metams. Tolesnis jo likimas nežinomas.

Duktė Elena Griciūtė-Pučiuvienė labai prašo, kad atsilieptų pažinojusieji Roką Gricių arba žinantieji tolesnį jo likimą. Rašykite Elenai Griciūtei-Pučiuvienei, Jotvingių g. 16-47, Kaunas. Tel. (8-37) 232806.

TREMINTINYS

SL 289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė

Red. padėjėja - Aušra Šuopystė

Kaina

1,20 Lt

Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas. Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 4200. Užs. Nr.873

Rankraščiai negrąžinami. Autorius nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Lietuvos TV

Pirmadienis, birželio 27 d.

6.30 "Labas rytas". 9.00 "Dzeikas, Storulis ir šuo" (k.). 9.50 "Dinozaurai" (k.). 10.15 Animacija (k.). 11.35 "Arseno Liupeno sugrįžimas" (k.). 12.30 FIFA konfederacijų taurė. Pusfinalis (k.). 14.10 "Klausimėlis" (k.). 14.25 "Savaitė" (k.). 15.05 "Gimtoji žemė" (k.). 15.30 "Keliai. Mašinos. Žmonės" (k.). 15.55 "Volfas" (k.). 16.45 "Žurnalistu tyrimas" (k.). 17.20 Žinios (rusų k.). 17.30 "Oda, kailis, plunksnos" (k.). 18.00 "Gustavo enciklopedija" (k.). 18.30 Žinios. 18.45 "Komisaras Reksas". Ser. 19.35 "Dinozaurai". Ser. 20.00 "Labanakt, vaikučiai". 20.25 "Perlas". 20.30 Panorama. 21.05 "Arti toli". 21.55 "Pinigų karta". Pertr. - 22.10 "Perlas". 22.45 Geriausiai "Klausimėliai". 23.00 Vakaro žinios. 23.10 "Be pykčio" (k.).

Antradienis, birželio 28 d.

6.30 "Labas rytas". 9.00 "Komisaras Reksas" (k.). 9.50 "Dinozaurai" (k.). 10.15 "Oda, kailis, plunksnos" (k.). 10.40 "Méta Meškinija". 10.45 Gerioji animacija. 11.05 "Operatyvinė tyrimo grupė" (k.). 11.55 "Gero úpo!" finalas (k.). 14.10 "Pinigų karta" (k.). 14.55 "Be pykčio" (k.). 15.40 Neužmirštamos rungtynės (k.). 17.20 Žinios (rusų k.). 17.30 "Oda, kailis, plunksnos" (k.). 18.00 "Tele bim-bam" (k.). 18.30 Žinios. 18.45 "Komisaras Reksas". Ser. 19.35 "Dinozaurai". Ser. 20.00 "Labanakt, vaikučiai". 20.25 "Perlas". 20.30 Panorama. 21.05 "Žurnalistu tyrimas". 21.55 "Mokinys 2". Pertr. - 22.10 "Perlas". 22.45 Geriausiai "Klausimėliai". 23.00 Vakaro žinios. 23.10 "Stilius" (k.).

Trečiadienis, birželio 29 d.

6.30 "Labas rytas". 9.00 "Komisaras Reksas" (k.). 9.45 "Dinozaurai" (k.). 10.10 "Méta Meškinija". 10.15 Gerioji animacija. 10.35 "Asistentas vienai dienai" (k.). 11.20 "Palangos vasara" atidarymo koncertas (k.). 12.35 "Milžinai. paslaptys ir mitai" (k.). 13.25 "Nauji Europos veidai" (k.). 13.50 "Negali būti" (k.). 14.15 "Mokinys 2" (k.). 15.00 "Vaiperis" (k.). 15.45 "Kulinarinės kelionės" (k.). 16.10 "Keliaukim!" (k.). 16.35 "Arti toli" (k.). 17.20 Žinios (rusų k.). 17.30 Animacija (k.). 18.30 Žinios. 18.45 "Komisaras Reksas". Ser. 19.35 FIFA konfederacijų taurė. Rungtynės dėl 3-ios vietos. 20.25 "Perlas". 20.30 Panorama. 20.55 FIFA konfederacijų taurė. 2 kėlinys. 21.45 FIFA konfederacijų taurė. Finalas. Pertr. - "Perlas" ir Vakaro žinios. 23.35 "S.Bartkaus požiūris" (k.).

Ketvirtadienis, birželio 30 d.

6.30 "Labas rytas". 9.00 "Komisaras Reksas" (k.). 9.50 "Pop-kopėcios" (k.). 11.05 FIFA konfederacijų taurė. Finalas (k.). 12.45 "Arti toli" (k.). 13.30 Neužmirštamos rungtynės (k.). 15.10 "Filmuojamie laukinius gyvūnus" (k.). 15.35 "Dieviškojo dramblio nuopuolis" (k.). 16.30 "Stilius" (k.). 17.20 Žinios (rusų k.). 17.30 Animacija (k.). 18.30 Žinios. 18.45 "Komisaras Reksas". Ser. 19.35 "Dinozaurai". Ser. 20.00 "Labanakt, vaikučiai". 20.25 "Perlas". 20.30 Panorama. 21.05 "Volfas". Ser. 21.55 "Matioškos". Ser. Pertr. - 22.10 "Perlas". 22.45 Pasaulio lietuvių žaidynių apžvalga. 23.00 Vakaro žinios. 23.10 "Negali būti" (k.). 23.35 "Keliai. Mašinos. Žmonės" (k.).

Penktadienis, liepos 1 d.

6.30 "Labas rytas". 9.00 "Komisaras Reksas" (k.). 9.50 "Dinozaurai" (k.). 10.15 "Méta Meškinija". 10.20 Gerioji animacija. 10.40 "Žuvėdra" 40-mečio koncertas (k.). 12.55 "Senovės žemės drebėjimai" (k.). 13.45 "Aerodromas" (k.). 14.00 "S.Bartkaus požiūris" (k.). 14.45 "Žurnalistu tyrimas" (k.). 15.35 "Stilius" (k.). 16.25 "Volfas" (k.). 17.20 Žinios (rusų k.). 17.30 Animacija (k.). 18.30 Žinios. 18.45 "Komisaras Reksas". Ser. 19.35 "Dinozaurai". Ser. 20.00 "Labanakt, vaikučiai". 20.25 "Perlas". 20.30 Panorama. 21.05 Jubiliejinis Ryčio Cinco koncertas. Pertr. - 22.10 "Perlas". 23.25 Pasaulio lietuvių žaidynių apžvalga. 23.35 "Skyle". Siaubo trileris. JAV. 2001m. 1.20 "Matioškos" (k.).

Šeštadienis, liepos 2 d.

8.00 "Gimtoji žemė". 8.30 Animacija. 9.10 "Oda, kailis, plunksnos". 9.30 "Gustavo enciklopédija". 10.00 "Dešimtoji karalystė". Ser. 10.45 "Pagrobtieji". Ser. 12.20 "Gintarinis kelias". "Tarp dviejų Europos centrų". 12.35 "Keliai. Mašinos. Žmonės" (k.). 13.00 "Klausimėlis" (k.). 13.15 "Juodaodžių muzikos kelias". Dok.ser. Prancūzija. 1d. 14.00 "Dailininkai ir Provansas". Dok.ser. Prancūzija. 1d. 14.30 "Nauji Europos veidai". 15.00 "Septyni pasaulio stebuklai". JAV. 1d. 16.00 Žinios. 16.10 Neužmirštamos rungtynės. 17.55 "Vaiperis". Ser. 18.45 "Komandoras". Ser. 19.35 "Sergėtojas". Ser. 20.25 "Perlas". 20.30 Panorama. 20.50 "Tuzinas". 20.59 "Perlas". 21.00 Pasaulio lietuvių žaidynių atidarymas ir šventinė vakarė. 22.45 "Operatyvinė tyrimo grupė". Ser. 23.40 "Mano svajonių meilužis". Drama. Prancūzija. 2002m. N

Sekmadienis, liepos 3 d.

8.30 Animacija. 9.40 "Oda, kailis, plunksnos". 10.00 "Tele bim-bam". 10.30 "Asistentas vienai dienai" (k.). 11.10 "Arti toli" (k.). 11.55 Didieji Žemaičių Kalvarijos atlaidai. 13.30 "Kulinarinės kelionės" (k.). 14.00 "Aerodromas" (k.). 14.15 "Arseno Liupeno sugrįžimas". Ser. 15.10 "Dzeikas, Storulis ir šuo". Ser. 16.00 Žinios. 16.10 "Keliaukim!". 16.40 "Keliai. Mašinos. Žmonės". 17.10 "Klausimėlis" (k.). 17.25 "Sildabrinis žirgas". Filmas visai šeimai. Australija. 1993m. 18.55 "Bėdė turgus". 19.45 "Savaitė". 20.30 Panorama. 21.00 "Indokinija". Istorinė drama. Prancūzija. 1991m. 23.45 "Juodaodžių muzikos kelias" (k.). 0.30 "Dailininkai ir Provansas" (k.).

Televizijos programa

birželio 27 - liepos 3 d.

TV3

Pirmadienis

6.30 "Teleparaduotuvė". 6.45 "Gyvenimas su Bone" (k.). 7.35 "TV pagalba" (k.). 8.05 "Labirintai" (k.). 9.00 "Maištingas angelas" (k.). 10.00 "Meilės keliai". Ser. 11.00 "Mažylis mieste" (k.). 12.45 Animacija (k.). 12.55 "Medikopteris". Ser. 13.55 "Degrasis: Naujoji karta". Kanada. 2001. Drama. 1s. 14.20 Animacija. 15.40 "Marijana". Ser. 16.40 "Maištingas angelas". Ser. 17.40 "Labirintai". 18.45 TV3 žinios. 19.10 "Abipus sieños". 20.00 "TV pagalba". 20.30 "Meilės trikampis 2". 21.35 "Manda didelis, storas ir bjaurus bosas". 22.45 TV3 žinios. 23.15 "Visiškai slaptai". JAV. 2001-2002. Nuotykių serialas. Ivadinė ser. 0.15 "Eli Makbyl". Ser.

Antradienis

6.30 "Teleparaduotuvė". 6.45 "Vargšė Nastia". Ser. 7.35 "TV pagalba" (k.). 8.05 "Labirintai" (k.). 9.00 "Maištingas angelas" (k.). 10.00 "Meilės keliai". Ser. 11.00 "Vaikų darželio policininkas" (k.). 12.55 "Medikopteris". Ser. 13.55 "Degrasis: Naujoji karta". Ser. 14.20 Animacija. 15.40 "Marijana". Ser. 16.40 "Maištingas angelas". Ser. 17.40 "Labirintai". 18.45 TV3 žinios. 19.10 "Lietuvos ryto televizija". 20.00 "TV pagalba". 20.30 "Meilės trikampis 2". 21.35 "Kobra 11". Ser. 22.45 TV3 žinios. 23.15 Kino gurmamai: "Žudikų mergelė". Ispanija, Kolumbija, Prancūzija. 2000. Drama.

Trečiadienis

6.30 "Teleparaduotuvė". 6.45 "Kamilė". Peru. 2002. Drama. 1s. 7.35 "TV pagalba" (k.). 8.05 "Labirintai" (k.). 9.00 "Maištingas angelas" (k.). 10.00 "Meilės keliai". Ser. 11.00 "Jaunasis Heraklis". Ser. 12.40 Animacija (k.). 12.55 "Medikopteris". Ser. 13.55 "Degrasis: Naujoji karta". Ser. 14.20 Animacija. 15.40 "Marijana". Ser. 16.40 "Maištingas angelas". Ser. 17.40 "Labirintai". 18.45 TV3 žinios. 19.10 "Komanda". 20.00 "TV pagalba". 20.30 "Meilės trikampis 2". 21.35 "Kobra 11". Ser. 22.45 TV3 žinios. 23.15 "CSI kriminalistai". Ser. 0.15 "Manda didelis, storas ir bjaurus bosas" (k.).

Ketvirtadienis

6.30 "Teleparaduotuvė". 6.45 "Kamilė". Ser. 7.35 "TV pagalba" (k.). 8.05 "Labirintai" (k.). 9.00 "Maištingas angelas" (k.). 10.00 "Meilės keliai". Ser. 11.00 "Nenugalimieji 'Antinai' 2" (k.). 12.55 "Nematomas žmogus". Ser. 13.55 "Degrasis: Naujoji karta". Ser. 14.20 Animacija. 15.40 "Marijana". Ser. 16.40 "Maištingas angelas". Ser. 17.40 "Labirintai". 18.45 TV3 žinios. 19.10 "Kaa laimės milijoną?". 20.00 "TV pagalba". 20.30 "Meilės trikampis 2". 21.35 "Volkeris, Teksaso reindžeris". Ser. 22.45 TV3 žinios. 23.15 "Autopilotas". 23.45 "CSI kriminalistai". Ser. 0.45 "Grėsmės matrica". Ser.

Penktadienis

6.30 "Teleparaduotuvė". 6.45 "Kamilė". Ser. 7.35 "TV pagalba" (k.). 8.05 "Labirintai" (k.). 9.00 "Maištingas angelas" (k.). 10.00 "Meilės keliai". Ser. 11.00 "Edas" (k.). 12.45 Animacija (k.). 12.55 "Nematomas žmogus". Ser. 13.55 "Degrasis: Naujoji karta". Ser. 14.20 Animacija. 15.40 "Marijana". Ser. 16.40 "Maištingas angelas". Ser. 17.40 "Labirintai". 18.45 TV3 žinios. 19.10 "Kaa laimės milijoną?". 20.00 "TV pagalba". 20.30 "Meilės trikampis 2". 21.35 "102 dalmatinių". JAV. 2000. Nuotykių komedija. 23.30 "Pusseseré Beté". JAV, Didžioji Britanija. 1998. Komedia.

Šeštadienis

7.10 "Teleparaduotuvė". 7.25 Animacija. 9.35 "Gyvenimas su Bone". Ser. 10.00 "Zendos kalinys". JAV. 1996. Nuotykių filmas. 12.00 "Jaunasis Heraklis". Ser. 13.00 "Kobra 11" (k.). 14.00 "Nuomininkas". Didžioji Britanija, Prancūzija. 2000. Komedia. 15.40 "Peterburgo banditai". Ser. 16.45 "Medikopteris" (k.). 17.40 "Miliionierius Džo". JAV. 2003. Realybės šou. 1s. 18.45 TV3 žinios. 19.05 "Juoko fiesta". 20.20 "Mylimoji vagilė". Vokietija. 2002. Trileris. 22.15 "Raudonoji rožė". Ser. 0.10 "Ugnies linija". Ser. 1.10 "Biuras". Didžioji Britanija. 2001. Komedia. 1s.

Sekmadienis

7.10 "Teleparaduotuvė". 7.25 Animacija. 9.05 "8 paprastos taisyklės". Ser. 9.35 "Gyvenimas su Bone". Ser. 10.00 "Nenugalimieji 'Antinai' 3". JAV. 1996. Komedia. 12.00 "Nauji Lesės nuotykių". Ser. 13.00 "Flečas". JAV. 1985. Komedia. 14.50 "Formulės - 1" pasaulio čempionato Didžiojo Prancūzijos prizo lenktynės. 16.50 "Peterburgo banditai". Ser. 17.55 "Lietuvos ryto televizija" (k.). 18.45 TV3 žinios. 19.05 "Majoras Peinas". JAV. 1995. Komedia. 21.00 Teleloto. 22.10 "Detoksikacija". JAV. 2002. Trileris. 0.05 "Slaptoji agentė". Ser.

LNK

Pirmadienis

6.25 "Dviračio šou" panorama (k.). 6.50 Animacija. 7.35 "Mano svajonių Džinė". Ser. 8.05 "Okna" (Langai) (k.). 8.55 "Teisė mylėti". Ser. 10.35 "Pašelė vyrukai". JAV veiksmo komedija. 1995m. 12.45 Animacija. 15.45 "Lunas meilė". Ser. 17.45 "Okna" (Langai). 18.45 Žinios. 19.10 "Antroji banja". 20.00 "Dviračio šou". 20.20 "Viengungis". 21.25 "Ragai". 22.00 Žinios. 22.20 Verslas. Kriminalai. Sportas. Orai. 22.30 "Ekipažas". 23.15 "Formulės BMW ADAC" žiedinių lenktynių apžvalga. 23.40 "NKT" (k.).

Antradienis

6.30 "Dviračio šou" (k.). 6.50 Animacija. 7.35 "Mano svajonių Džinė". Ser. 8.05 "Okna" (Langai) (k.). 8.55 "Teisė mylėti". Ser. 10.35 "Žandaras iš Sen Tropezo". Prancūzų komedija. 1964m. 12.40 Animacija. 15.45 "Lunas meilė". Ser. 17.45 "Okna" (Langai). 18.45 Žinios. 19.10 "Pagalba 112". 20.00 "Dviračio šou". 20.20 "Nuo... iki". 21.25 "Lalaila". 22.00 Žinios. 22.20 Verslas. Kriminalai. Sportas. Orai. 22.30 "Ekipažas". Ser. 23.30 "Demo" (k.).

Trečiadienis

6.30 "Dviračio šou" (k.). 6.50 Animacija. 7.35 "Mano svajonių Džinė". Ser. 8.05 "Okna" (Langai) (k.). 8.55 "Teisė mylėti". Ser. 10.35 "Paskutinis tévo išbandymas". JAV komedija. 1992m. 12.40 Animacija. 15.45 "Lunas meilė". Ser. 17.45 "Okna" (Langai). 18.45 Žinios. 19.10 "Ties riba". 20.00 "Dviračio šou". 20.20 "Juodasis erelis". JAV veiksmo filmas. 1988m. 22.00 Žinios. 22.20 Verslas. Kriminalai. Sportas. Orai. 22.30 "Ligoninės priimamas". Ser. 23.30 "Ekipažas" (k.). 0.05 "Sveikatos ABC" (k.).